

# Hva skjer med pengene i Steinkjer?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Steinkjers økonomi fant. Og Steinkjer er på mange måter det motsatte av en rik kommune: sparekontoen er nesten tom, lånene er store — og kommunen **øker** eiendomsskatten for å klare seg.

**0,7 %**

så lite ble igjen av fjorårets inntekter da regningene var betalt — kommunens eget mål er nesten tre ganger så høyt

**4,5 %**

så lite står igjen på sparekontoen, mot et mål på 15 %. De siste årene har kommunen tæret på sparepengene for å få endene til å møtes

**~15 mill.**

så mye mer henter kommunen inn ved å øke eiendomsskatten i 2026 — motsatt av de rike kommunene som slipper den helt

**Tenk på kommunen som en husholdning:** Steinkjer har færre folk enn før, og flere blir eldre — inntektene henger ikke med utgiftene. Familien har nesten tømt sparekontoen for å betale de daglige regningene, og den har store lån fra årene da den bygde mye. Nå må den både **kutte i utgiftene** — legge ned et eldresenter, et legekantor, kanskje noen skoler — **og samtidig øke inntektene** ved å skru opp eiendomsskatten. Det er en familie som strammer livremmen i begge ender for å unngå å havne i alvorlige problemer.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

## Steinkjer sparer på eldreomsorgen — men bruker mer enn forventet på sosialhjelp og barnevern

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange eldre trenger mer omsorg, en med mange barn trenger mer skole. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Steinkjers faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

| OMRÅDE                                       | MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR | HVA BETYR DET?                                                                  |
|----------------------------------------------|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Barnevern</b>                             | <b>57 mill. mer</b>             | Et av to «dyre unntak» — og det vokser. Les neste side                          |
| <b>Sosialhjelp m.m.</b>                      | <b>50 mill. mer</b>             | Det andre dyre unntaket. Les neste side                                         |
| Barnehage                                    | 19 mill. mer                    | Litt over forventet — sannsynlig kostnad ved mange små barnehager spredt utover |
| Administrasjon («byråkratiet»)               | 2 mill. mer                     | Så vidt over forventet                                                          |
| Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.) | 1 mill. mindre                  | Omtrent som forventet                                                           |
| Grunnskole                                   | 28 mill. mindre                 | Drives nøkternt — skolestrukturen er under press                                |
| Eldreomsorg og hjemmetjenester               | 94 mill. mindre                 | Bygges bevisst ned mot lav dekningsgrad. Les side 4                             |

**Det viktige:** Steinkjer bruker *mindre* enn forventet på eldreomsorg og skole — det er en bevisst, stram drift. Men to områder skiller seg ut i motsatt retning: **sosialhjelp og barnevern** koster til sammen rundt 107 millioner mer enn forventet. Og det er nettopp her staten har funnet feil i hvordan kommunen jobber. Det er ikke et tegn på at kommunen er raus — det handler om reelle behov og om svikt i selve saksbehandlingen.

Regnestykket viser altså en kommune som **sparer der den kan (eldreomsorg, skole) og bruker mer enn forventet der den må (barnevern, sosialhjelp)**. Hvorfor disse to områdene koster så mye — og hva staten fant da den så nærmere på dem — forklarer vi på neste side.

## De to dyre unntakene — og varskoene fra staten

I en kommune som ellers strammer hardt inn, er det to områder som bruker mer enn forventet: sosialhjelp og barnevern. Det handler ikke om at Steinkjer deler ut penger lett. Forklaringen ligger dels i reelle behov — og dels i at staten har funnet svikt i måten kommunen jobber på.

### Barnevernet: 57 millioner mer enn forventet

Kommunedirektøren peker selv ut barnevernet som en av de viktigste grunnene til at utgiftene har vokst. Allerede i 2021 grep staten inn: Statsforvalteren **åpnet tilsyn med barnevernet etter «omfattende fristbrudd»** og fant flere lovbrudd og saksbehandlingsfeil. Barn hadde altså ventet for lenge på hjelp de hadde krav på.

### Sosialhjelpen: 50 millioner mer enn forventet

I 2024 førte Statsforvalteren tilsyn med NAV-kontoret i Steinkjer og fant **fire lovbrudd** i hvordan kommunen ga økonomisk rådgivning til folk i en vanskelig situasjon.

#### Et varsko fra staten — de fire lovbruddene i NAV:

- Folk fikk ikke vite at de kunne få økonomisk rådgivning — det ble nevnt i bare 1 av 10 saker.
- Beslutninger ble ikke alltid skrevet ned ordentlig — flere vedtak kom etter at hjelpen var startet.
- **Barnas behov ble ikke kartlagt** — undersøkt i bare 1 av 4 familier med barn.
- Ledelsen kunne ikke følge med på saksbehandlingen, fordi den foregikk i et chatteverktøy.

Det klareste lovbruddet treffer nettopp det området der kommunen bruker mest mer enn forventet — og det rammet de mest sårbare, barna, hardest. Kommunen fikk frist til våren 2025 på å rette opp.

Kort sagt: de to dyre områdene er ikke tegn på sløsing, men på **reelle behov kombinert med svikt i styringen**. Når staten finner lovbrudd nettopp der pengene brukes mest, betyr det at løsningen ikke er å kutte — men å forvalte tjenestene bedre, særlig der barn er involvert.

## Tom sparekonto, store lån — og skatten skrus opp

**4,5 %**

sparekontoen («disposisjonsfondet») målt mot årsinntekten — målet er 15 %. Den er nesten tom

**108 %**

kommunens lån er større enn en hel årsinntekt — målet er 75 %. Mye stammer fra bygging og fra sammenslåingen

**opp**

eiendomsskatten skrus opp i 2026 — motsatt av de rike kommunene som slipper den

Her er den ærlige historien. Steinkjer har de siste årene **tæret på sparepengene** for å betale de daglige regningene. Sparekontoen, som etter kommunens eget mål burde være på 15 prosent av årsinntekten, er nede i 4,5 prosent. Den er nesten tom — og bygges ikke opp, men ned.

### Eldreomsorgen bygges bevisst ned

En viktig grunn til at regnskapet ikke er enda verre, er at kommunen **bevisst har bygget ned eldreomsorgen**. Andelen eldre som får sykehjems- eller omsorgsboligplass er redusert fra 23 prosent i 2020 til rundt 18,5 prosent i 2024, og kommunen satser i stedet på hjemmetjeneste. Det er en planlagt strategi — kalt «Steinkjer 2025» — men den er omstridt: kritikere mener kommunen kapper for hardt, samtidig som det blir flere eldre. Samtidig presses budsjettet av noen få brukere med svært store behov: utgiftene til såkalt brukerstyrt personlig assistanse er mer enn **doblet** på fire år.

### Store lån og en skatt som skrus opp

Steinkjer har også store lån — over en hel årsinntekt — blant annet fra bygging og fra sammenslåingen med nabokommunen Verran i 2020. Den sammenslåingen ga kommunen et **dobbelt sett tjenestesteder** (eldresentre, legekantor, skoler) spredt over et stort område, og det koster. Nå bygges mye av dette ned: et bosenter og et legekantor i den gamle Verran-delen legges ned.

**Den store forskjellen fra de rike kommunene:** Mens velstående kommuner kan velge å *la være* å kreve eiendomsskatt, gjør Steinkjer det motsatte — kommunen **øker** eiendomsskatten i 2026 for å hente inn rundt 15 millioner kroner. Det er ikke et overskuddsvalg, men en nødvendighet for å stoppe tappingen av sparekontoen. Steinkjer kutter altså i tilbudet og øker skatten samtidig — to grep som peker i samme retning: å overleve økonomisk.

Det ærlige bildet er en kommune i reell motbakke: færre innbyggere, flere eldre, tom sparekonto og høy gjeld. Den løser det ikke ved enkle grep, men ved en hard kombinasjon av nedbygging og økt skatt — med håp om å bygge sparekontoen sakte opp igjen.

## Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

### Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Steinkjer nesten ingenting til overs (**0,7 %**) — under kommunens eget mål på 2 %. Det betyr at det knapt ble noe til sparing dette året.

### Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Steinkjer: 4,5 % — langt under eget mål på 15 %. De siste årene har kommunen tæret på denne kontoen for å betale løpende utgifter.

### Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Steinkjer rettferdig med helt ulike kommuner — og det er dette som viser at kommunen bruker mindre enn forventet på eldreomsorg og skole, men mer på sosialhjelp og barnevern.

### Dekningsgrad (eldreomsorg)

Hvor stor andel av de eldre som får sykehjems- eller omsorgsboligplass. Steinkjer har bevisst redusert denne fra 23 % (2020) til rundt 18,5 % (2024) og satser i stedet på hjemmetjeneste — en planlagt, men omstridt strategi.

### Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Steinkjers gjeld tilsvarer rundt 108 % av en hel årsinntekt — over eget mål på 75 %, og en viktig grunn til at kommunen må stramme inn. Mye stammer fra bygging og fra sammenslåingen med Verran.

### Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. Steinkjer bruker den aktivt og **øker** den i 2026 for å hente inn rundt 15 millioner kroner — motsatt av de rike kommunene som velger den bort.

### Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

### Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Steinkjers egne årsrapporter og budsjetter, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil.

---

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når sosialhjelp og barnevern koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men at det finnes reelle behov og svikt i styringen bak tallene. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.